

በጥቂቱም ፡ የተሠራ ፡ ቢኖር ፡ ተፈጭቶ ፡ ያልተነፋ ፡ ዱቄት ፡ ተበራይቶ ፡ ያልተመረተ ፡ ምርት ፡ ይመስላል ፤ የግሱና ፡ የፊደሉ ፡ እብቅ ፡ ቂንዱና ፡ ግርዱ ፡ የጥፈቱ ፡ ፍሬና ፡ ገለባ ፡ በትምርት ፡ ነፋስ ፡ አልተለየም ። ይልቁንም ፡ የ፪ቱ ፡ አፀና ፡ የ፫ቱ ፡ ሀሐጎ ፡ ግእዛቸው ፡ ከራብዓቸው ፡ በመልክ ፡ ብቻ ፡ ተለይቶ ፡ በድምፅ ፡ ስላልተለየና ፡ ልዩነቱ ፡ ስላልታወቀ ፡ በግእዛቱ ፡ ቦታ ፡ ራብፅ ፡ (ጎሥዓ ፡ ሞዓ (አ) ፡ በልዓ ፡ በዝታ ፡ በርሃ) ፡ በራብፅ ፡ ፈንታ ፡ ግእዝ ፡ (ጸሐፊ ፡ ከሀሊ ፡ ወሀቢ) ፡ ተጥፎ ፡ ይገኛል ። የራብፅ ፡ ጠባዩ ፡ አፍ ፡ ማስከፈትና ፡ ቃል ፡ ማገንታት ፡ ዝርዝር ፡ ማሳየት ፡ ነው ፤ ለግእዝ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ኹሉ ፡ የለውም ፤ በ ፡ ባ ፡ ገ ፡ ጋ ፡ ደ ፡ ዳ ፡ በድምጥና ፡ በመልክ ፡ ልዩ ፡ ልዩዎች ፡ እንደ ፡ ኸኑ ፡ አፀና ፡ ሀሐጎም ፡ ከራብዓቸው ፡ ከአዓ ፡ ከሃሐታ ፡ ልዩዎች ፡ ናቸው ። የራብዓቸው ፡ ጠባይ ፡ ከግእዛቸው ፡ ጠባይ ፡ እንደ ፡ መልካቸው ፡ ፍጹም ፡ ልዩ ፡ ሲኾን ፡ የመልክና ፡ የድምጥ ፡ የጠባይ ፡ አንድነት ፡ ወይም ፡ ተወራራክነት ፡ ሳይኖራቸው ፡ በግእዝ ፡ ቦታና ፡ በግእዝ ፡ ፈንታ ፡ ራብፅን ፡ መጣፍ ፡ የስሕተት ፡ ስሕተት ፡ ነው ፤ ስሕተትም ፡ የሠለጠነበት ፡ ምክንያት ፡ ጥፈትና ፡ ትምርት ፡ ተባብረው ፡ በንድ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ስላልተገኙ ፡ ነው ። ጥፈት ፡ የማያውቁ ፡ መምህራን ፡ የተጣፈውን ፡ ከመተርጎም ፡ በቀር ፡ የጸሐፍትን ፡ ስሕተትና ፡ ግድፈት ፡ ማረምና ፡ ማቅናት ፡ እንዳይችሉ ፡ ሰዋስው ፡ የማያውቅ ፡ ጸሐፊም ፡ መልክአ ፡ ፊደሉን ፡ ሐረጉን ፡ ቅጠሉን ፡ አጣጣሉን ፡ ብቻ ፡ ከማሳመር ፡ በቀር ፡ ንባቡንና ፡ አገባቡን ፡ አጥርቶ ፡ ማወቅ ፡ ፊደሉን ፡ መጠንቀቅ ፡ አይችልም ።

ስሕተት ፡ ፊደል ፡ መለወጥ ፡ ነው ፡ ግድፈት ፡ ግን ፡ ፊደልን ፡ መጣል ፡ ነው ፤ ሚካኤል ፡ ገብርኤል ፡ ያለውን ፡ ሚኤል ፡ ገብርል ፡ እንደ ፡ ማለት ። አፈ ፡ ወርቅም ፡ ትምርትን ፡ ከጥፈት ፡ አስተባብሮ ፡ አለመማር ፡ የጥፈት ፡ ዕንቅፋት ፡ መኾኑን ፡ ሲያጠይቅ ፡ በታስቦ ፡ ድርሳኑ ፡ ስለ ፡ ተማሪና ፡ ስለ ፡ ትምርት ፡ ወበከመ ፡ ዘይመጽእ ፡ ኀበ ፡ ትምህርተ ፡ መጽሐፍ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይስማሳ ፡ ቅድመ ፡ ፍካሬ ፡ ሆህያት ፡ ካለ ፡ በኋላ ፡ ስለ ፡ ጥፈትና ፡ ስለ ፡ ጣፊም ፤ ወለጸሐፊኒ ፡ ኢይትከሀሎ ፡ ጠንቅቆተ ፡ ጽሑፍ ፡ ለእመ ፡ ኢያአመረ ፡ ሥርዐተ ፡ ሆህያት ፤ ወበሕቱ ፡ ለእመ ፡ አዝለፈ ፡ አስተሐይጾ ፡ ውስቴታ ፡ ወአብዝኀ ፡ ተመላልሶ ፡ ውስተ ፡ አእምሮ ፡ ፍካሬሃ ፡ ኢይረክቦ ፡ ዕቅፍት ፡ ብሏል ። ጥሩ ፡ መስታዮት ፡ ከሌለ ፡ ፊትን ፡ ባይን ፡ ማየት ፡ እድፉን ፡ ጉድፉን ፡ መክላት ፡ እንዳይቻል ፡ የትምርትና ፡ የጥፈትም ፡ ሥራ ፡ እንዲህ ፡ ነው ፤ ጥሩ ፡ መምህርና ፡ ጥሩ ፡ መጽሐፈ ፡ ግስ ፡ ካልተገኘ ፡ ጥሩነት ፡ የለውም ። መምህርና ፡ መጽሐፍ ፡ የተማሪ ፡ ቤት ፡ እነዚህ ፡ ፪ቱ ፡ በጥሩ ፡ ምንጭና ፡ በፈሳሽ ፡ በወራጅ ፡ ተማሪና ፡ ጣፊም ፡ በውሃ ፡ ቀጅ ፡ ይመስላሉ ፤ በጥፈትና ፡ በነጋገር ፡ የፊደል ፡ ጥንቃቄ ፡ ከሌለ ፡ ግን ፡ ምንጩ ፡ ደፈረሰ ፡ ማለት ፡ ነው ። ሀገራችንና ፡ ቋንቋችን ፡ ያረገዙትን ፡ ለመውለድ ፡ ወልደም ፡ ለማሳደግ ፡ ሐኪምና ፡ ጊዜ ፡ አላገኙም ፤ የተወለደውም ፡ ትምርታችን ፡ ወላጆቹና ፡ ሞግዚቶቹ ፡ ታርደው ፡ ተሰደው ፡ ስላለቁ ፡ እንደ ፡ ሙት ፡ ልጅ ፡ ኹኖ ፡ ከመጫጫትና ፡ ከመመሥጨት ፡ በቀር ፡ እያደገና ፡ እየሰፋ ፡ እየፋፋ ፡ መኼድ ፡ አልቻለም ። የግሱም ፡ አካኼድ ፡ እንደ ፡ ፊደሉ ፡ እንደ ፡ ሀላሐመ ፡ ተፋልሶ ፡ በግጥም ፡ አካኼድ ፡ ስለ ፡ ኸነ ፡ ተራውና ፡ ሥራው ፡ ተበላሽቷል ።

ፊደልን ፡ በሀ ፡ መዝናመር ፡ ስሕተት ፡ እንደ ፡ ኸነ፥ግስንም ፡ መነሻውን ፡ ትቶ ፡
በመድረሻው ፡ ፊደል ፡ መሰደር ፡ መደርደር ፡ ፍጹም ፡ ስሕተት ፡ ነው ፤ የቅኔና ፡ የባለ
ቅኔ ፡ እንጂ ፡ የመዝገብ ፡ ቃል ፡ ሕግ ፡ አይደለም ፤ ሐረግ ፡ በጫፉ ፡ ተይዞ ፡ እንዳይሰሩ
ዘርና ፡ ነባርም ፡ ሥሩና ፡ መነሻው ፡ እያለ ፡ በመድረሻው ፡ ተራ ፡ አይጣፍም ። በዚህ ፡
ላይ ፡ ደግሞ ፡ የአዐ፥የሀሐጎ፥የሠሰ፥የጸፀ ፡ ግሳቸውና ፡ ነባራቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሲ
ኸን ፡ ዐብረው ፡ በንድነት ፡ መጣፋቸውና ፡ በንድነት ፡ መገሰሳቸው ፡ እጅግ ፡ ታላቅ ፡
ግፍ ፡ ነው ፤ ግእዝ ፡ ተምሮ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ቋንቋ ፡ ለጨመረ ፡ ይልቁንም ፡ ዕብራይ
ስጥና ፡ ዐረብ ፡ ለተማረ ፡ በጣም ፡ ያሳዝናል ። በላንድ ፡ ቋንቋ ፡ እንዳንድ ፡ ዐይና ፡ ሰው ፡
ነው ፤ ባለኹለት ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ፪ ፡ ዐይና ፡ ነውና፥በግራና ፡ በቀኝ ፡ አብዝቶና ፡ አጥ
ርቶ ፡ መዝና ፡ አስተካክሎ ፡ አስረግጦ ፡ ማየት ፡ ይችላል ። ይኸውም ፡ ሊታወቅ ፡ በሮ
ማውያን ፡ ዘንድ ፡ የከበሩ ፡ ትምርት ፡ ከጥፈት ፡ ያስተባበሩ፥በትምርታቸውም ፡ የተ
ደነቁና ፡ የታወቁ፥በሀገራቸው ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ነቢያት ፡ የተናቁ ፡ እንደ ፡ ሐዋርያት ፡
የተጠቁ፥እንደ ፡ የሴፍም ፡ ወንድሞቻቸው ፡ ጠልተው ፡ ተመቅኝተው ፡ ለማይረባ ፡
ዋጋ ፡ የሼጧቸው፥ያንከበሩ ፡ ሊቅ ፡ መምህር ፡ ክፍሌ ፡ ወልደ ፡ አባ ፡ ተክሌ ፡ ብዙ ፡
የውጭ ፡ አገር ፡ ባህል፥ቋንና ፡ ፊደል ፡ ስለ ፡ ሰሙና ፡ ስላዩ ፡ ስላነበቡ፥ይልቁንም ፡
ታላቁን ፡ የዲልማንን ፡ ግስ ፡ ስላገኙ፥ሥራን ፡ መንቀፍ ፡ በሥራ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በቃል ፡
ብቻ ፡ መንቀፍ ፡ አይበቃም ፡ ብለው፥ያን ፡ የቀድሞውን ፡ ግስ ፡ በሥራ ፡ ነቅፈው ፡
ይህን ፡ ሐዲስ ፡ ግስ ፡ አውጥተዋል ። ፫ቱ ፡ ሀሐጎና ፡ ፪ቱ ፡ አዐ ፡ ፪ቱ ፡ ሠሰና ፡ ፪ቱ ፡
ጸፀ ፡ ምንም ፡ እንደ ፡ ቀድሞ ፡ የድምፅ ፡ ልዩነት ፡ ባይኖራቸው ፡ የመልክ ፡ ልዩነት ፡
አላቸውና ፡ ምስጢራቸውና ፡ ስማቸውም ፡ እንደ ፡ መልካቸው ፡ እየቅል ፡ ነውና ፤
ስንኳን ፡ በጥፈት ፡ በትምርትም ፡ በገሳሰስም ፡ ሊለዩ ፡ ይገባል ፡ ብለው ፡ እየብቻቸው ፡
ለያይተውልናል ። ይህንንም ፡ ግስ ፡ ያወጡት፥ስለ ፡ ሃይማኖት ፡ ተሰደው ፡ ምጽዋፅ ፡
በሚባለው ፡ ደሴት ፡ ከቡኀ ፡ የሴፍ ፡ ቤት ፡ ሳሉ ፡ ነው ።

ግሱንም ፡ ጨርሰው ፡ ከምጽዋፅ ፡ ወደ ፡ ከረን ፡ ማኅበር ፡ ሲልኩ ፡ የጣፉት ፡ መል
እክት ፡ እንሆ ፡ እንዲህ ፡ ይላል ።

የዚህ ፡ ግስ ፡ ሥራው ፡ ገና ፡ አልተጨረሰም ፤ ስምና ፡ ግብር ፡ ግዕዝ ፡ ብሔር ፡
ቀርቶታል ፤ ጊዜ ፡ ቢገኝ ፡ ኋላ ፡ ሲታተም ፡ ይጨረሳል ።

ተራም ፡ ቤቱን ፡ ሳይለቅ ፡ እንዳንድ ፡ የፊደል ፡ ተራ ፡ ተዛውሮ ፡ ይገኛል ፤ ኋላ ፡
ይቀናል ። ዐማርኛው ፡ ለሰው ፡ እንዲሰማ ፡ የሀገረ ፡ ሰብ ፡ ዐማርኛ ፡ አለበት ፤ ሥርና ፡
ሥራ ፡ በብዙ ፡ አንድ ፡ ዐማርኛ ፡ ይኸናሉ ፤ ሥራ ፡ ሲበዛ ፡ ሥሮች፥ሥርም ፡ ሲበዛ ፡
ሥሮች ፡ ይባላል ፤ እንዲህ ፡ ያለ ፡ ሲገኝ ፡ ያለመምህር ፡ ለኹሉ ፡ አይሰማም ። ስለዚህ ፡
ሥራ ፡ ብሎ ፡ በብዙ ፡ ሥራዎች ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ያለ ፡ ይጥሯል ፤ ለሰው ፡ እንዲረዳ ፡
ነው ፡ እንጂ ፡ መልካም ፡ ዐማርኛ ፡ አይደለም ።

ሦስቱ ፡ ሀሐጎ፥ኹለቱ ፡ ሠሰ፥ኹለቱ ፡ አዐ፥ኹለቱ ፡ ጸፀ ፡ እንዳይሰሩቱ ፡ በጣም ፡
መጠንቀቅ ፡ ያስፈልጋል ፤ አለዚያ ፡ ተራ ፡ ይበላሻል ። የፊደልም ፡ ተራ ፡ ሀላጊ ፡

ሳይል ፡ (ኀ) ሀለደ ፡ አይልም ፤ ከላ ፡ ለ ፡ ይቀድማል ፡ ብሎ ፡ ሀለደ ፡ ቢል ፡ ከዊ ፡
ደ ፡ አይቀድምም ፡ ይላሉ ። ኹሉ ፡ እንዲህ ፡ ነው ፤ ቤቱን ፡ ካለቀቀ ፡ ግእዝ ፡ ኃምስ ፡
ቢቀዳደሙ ፡ ግድ ፡ የላቸውም ፤ ፫ኛው ፡ ፊደል ፡ ያለተራው ፡ እንዳይገባቸው ፡ ይጠ
ብቃሉ ። ፍቸውም ፡ አእማሪ ፡ ያወቀ ፡ አእማሪት ፡ የወደደች ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ ፍች ፡
አለው ፤ ያንዱ ፡ ፍች ፡ ለኹሉ ፡ ይኸናል ። የፊደል ፡ ግድፈት ፡ ተጠንቅቃችኹ ፡ ተመ
ልከቱ ፤ ዕለቱን ፡ ተጨርሶ ፡ ሳይታረም ፡ መጥቶላችኋል ። ሰላመ ፡ እግዚአብሔር ፡
የሀሉ ፡ ምስለ ፡ ኩልክሙ ፤ አሜን ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ለማረምና ፡ ለማሳተም ፡ ዕረፍትና ፡ ጊዜ ፡ አላገኘም ፤ ተከ
ረን ፡ ወደ ፡ ሮማ ፡ ከሮማ ፡ ወደየሩሳሌም ፡ ሲሉ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ዐለፈ ፤ ይልቁንም ፡
የፊደሉን ፡ ተራ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማፍረስ ፡ ለመናድ ፡ በዚያው ፡ በጥንቱ ፡ ሕግ ፡ በአሌ
ፋት ፡ መንገድ ፡ በአበገደ ፡ ለማስኬድ ፡ ፍጹም ፡ ሐሳብ ፡ ነበራቸውና ፤ በዚህ ፡ ምክ
ንያት ፡ ሳይታተም ፡ ቈየ ። ኋላም ፡ በጊዜ ፡ ሞት ፡ ፲ ፡ ዓመት ፡ ምሉ ፡ ከርሳቸው ፡
ጋራ ፡ ለነበረው ፡ ለሀገራቸው ፡ ልጅ ፡ ለተማሪያቸው ፡ እንዲህ ፡ ብለውታል ፤ ልጄ ፡
ሆይ ፡ ይህንን ፡ ግስ ፡ ማሳተም ፡ ብትፈልግ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ጥቂት ፡ ዕብራይስጥ ፡ ተም
ረኽ ፡ ማፍረስና ፡ ማደስ ፡ አለብኽ ፤ በመዝናመሪያው ፡ አበገደን ፡ ጥፈኽ ፡ የፊደሉን ፡
ተራ ፡ በዚያው ፡ አስኪደው ። አንባቦችም ፡ እንዳይቸገሩ ፡ ከፊደል ፡ ቀጥለኽ ፡ ዐጭር ፡
ሰዋስው ፡ አግባባት ፤ የጐደለውና ፡ የጠበበው ፡ ኹሉ ፡ መልቶ ፡ ሰፍቶ ፡ ሊጣፍ ፡
ፈቃዴ ፡ ነው ፤ ከሌላው ፡ ንግድ ፡ ይልቅ ፡ ይህን ፡ ፩ ፡ መክሊት ፡ ለማብዛትና ፡ ለማበር
ከት ፡ ትጋ ፤ ዘር ፡ ኹን ፡ ዘር ፡ ያድርግኽ ፤ ካላጣው ፡ ዕድሜ ፡ አይንፈግኽ ፤ ለሀገርኽ ፡
ያብቃኽ ፡ ብለው ፡ ተሰናበቱት ።

ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ሩብ ፡ ሰዓት ፡ ያኽል ፡ ቈይተው ፡ እግዚአብሔር ፡ ተመጠዋ ፡ ለነፍ
ስየ ፡ ብለው ፡ ከሥጋ ፡ ርስት ፡ ከዚህ ፡ ዓለም ፡ ሕይወት ፡ ተለዩ ። ገና ፡ አስቀድመው ፡
በግንቦት ፡ ዘንድሮ ፡ ነሐሴን ፡ ብጨርሰ ፡ ጳጉሜን ፡ አላልፋትም ፡ እንዳሉ ፡ በ፲፱፻ ፡ ዓ
ም ፡ በጳጉሜ ፡ በ፫ ፡ የሩፋኤል ፡ ለት ፡ ዐርፈው ፡ በደብረ ፡ ጽዮን ፡ ተቀበሩ ። ዕድሜያ
ቸውም ፡ ፹፫ ፡ ዓመት ፡ ካ፪ ፡ ወር ፡ ከ፳ ፡ ቀን ፡ ነው ። እስከዚህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ነው ።